

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Center
Republike Slovenije
za poklicno
izobraževanje

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

DRUGA GENERACIJA VAJENCEV O VAJENIŠTVU

Poročilo o rezultatih anketiranja druge generacije vajencev in dijakov v šolski obliki izobraževanja

(Besedilo ni jezikovno pregledano)

Pri pripravi poročila so sodelovali:

Sodelavci Centra RS za poklicno izobraževanje: mag. Tina Klarič, Simona Knavs, Andreja Vuk

Zunanji sodelavci: Darja Štirn

Metodološka podpora in statistične obdelave: dr. Jasna Mažgon

Tehnično uredila: Teja Žagar

Ljubljana, 2021

KAZALO VSEBINE

1	METODOLOGIJA.....	6
1.1	Osnovna raziskovalna metoda	6
1.2	Vzorec.....	6
1.3	Postopek zbiranja podatkov	7
1.4	Obdelava podatkov	9
3	Rezultati in interpretacija	10
3.1	Motiviranje podjetij in kandidatov za vajeništvo	10
3.2	Vodenje kariere, karierno usmerjanje in odnos do vajeništva.....	13
3.3	Komunikacija in sodelovanje	26
3.4	Podporni dokumenti in nekateri vidiki izvajanja vajeništva.....	27
4	VIRI IN LITERATURA	34
5	PRILOGE.....	34
5.1	PRILOGA 1: Anketni vprašalnik za vajence.....	34
5.2	PRILOGA 2: Anketni vprašalnik za dijake	38

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1: Šole sodelujoče v raziskavi</i>	6
<i>Tabela 2: Izobraževalni program, v katerega so vpisani vajenci in dijaki</i>	7
<i>Tabela 3: Informiranje bodočih vajencev na OŠ o možnostih izobraževanja v SŠ</i>	10
<i>Tabela 4: Informiranje bodočih dijakov na OŠ o možnostih izobraževanja v SŠ</i>	10
<i>Tabela 5: V okviru razredne ure so nam predstavili različne srednješolske programe</i>	11
<i>Tabela 6: Viri informacij o možnostih izobraževanja v vajeniški obliki</i>	12
<i>Tabela 7: Pričakovanja do vajeništva</i>	12
<i>Tabela 8: Možnost spoznavanja različnih poklicev - vajenci</i>	13
<i>Tabela 9: Kdo je vajence seznanil z različnimi poklici?</i>	13
<i>Tabela 10: Možnost spoznavanja različnih poklicev - dijaki</i>	14
<i>Tabela 11: Kdo je dijake seznanil z različnimi poklici?</i>	14
<i>Tabela 12: Kaj in kdo je vplival na vajenčevo odločitev za vpis v poklicno izobraževanje?</i>	15
<i>Tabela 13: Kaj in kdo je vplival na dijakovo odločitev za vpis v poklicno izobraževanje?</i>	17
<i>Tabela 14: Poklic, za katerega se šolam, me zanima</i>	18
<i>Tabela 15: V osnovni šoli sem imel nizke ocene</i>	18
<i>Tabela 16: Pogled učiteljev na vajenčevo odločitev za poklicno izobraževanje</i>	19
<i>Tabela 17: Pogled učiteljev na dijakovo odločitev za poklicno izobraževanje</i>	19
<i>Tabela 18: Pogled domačih na vajenčevo odločitev za poklicno izobraževanje</i>	20
<i>Tabela 19: Pogled domačih na dijakovo odločitev za poklicno izobraževanje</i>	20
<i>Tabela 20: Pogled prijateljev na vajenčevo odločitev za poklicno izobraževanje</i>	21
<i>Tabela 21: Pogled prijateljev na dijakovo odločitev za poklicno izobraževanje</i>	21
<i>Tabela 22: Delovna klima v vajeniških podjetjih</i>	22
<i>Tabela 23: Korelacija med odgovori vajencev ali so prepuščeni sami sebi in ali jih mentor nadzoruje in usmerja</i>	23
<i>Tabela 24: Delovna klima v podjetjih, kjer so dijaki na PUD-u</i>	24
<i>Tabela 25: Korelacija med odgovori dijakov ali so prepuščeni sami sebi in ali jih mentor nadzoruje in usmerja</i>	25
<i>Tabela 26: Osebe, ki so vajencem v pomoč pri izvajanju vajeništva</i>	26
<i>Tabela 27: Poznavanje NIV-a</i>	27
<i>Tabela 28: Seznanjenost z NIV-om</i>	27
<i>Tabela 29: Sodelovanje pri nastajanju NIV-a</i>	28
<i>Tabela 30: Želja po sodelovanju pri nastajanju NIV-a</i>	28
<i>Tabela 31: Korelacija med tem, ali so vajenci lahko sodelovali pri nastajanju NIV-a ter ali si tega želijo v prihodnje</i>	28
<i>Tabela 32: Usklajevanja dela v podjetju in učenja v šoli pri vajencih</i>	29
<i>Tabela 33: Usklajevanje dela v podjetju in učenja v šoli pri dijakih</i>	29
<i>Tabela 34: Korelacija med odgovori dijakov med usklajevanjem dela in prakse in odločitvijo o ponovni izbiri programa</i>	30
<i>Tabela 35: Zadovoljstvo z vajeniško nagrado</i>	30
<i>Tabela 36: Vpliv nagrade na odločitev za vpis v vajeništvo</i>	31
<i>Tabela 37: Morebitna ponovna odločitev za poklicno izobraževanje pri vajencih</i>	31

<i>Tabela 38: Morebitna ponovna odločitev za poklicno izobraževanje pri dijakih</i>	<i>32</i>
<i>Tabela 39: Vzroki, da vajenci ob ponovnem vpisu ne bi več izbrali vajeniške oblike.....</i>	<i>32</i>
<i>Tabela 40: Morebitna ponovna odločitev za poklicno izobraževanje pri dijakih in vajencih.....</i>	<i>33</i>

1 METODOLOGIJA

1.1 Osnovna raziskovalna metoda

V raziskavi smo uporabili deskriptivno metodo za predstavitev stanja proučevanega pojava in neeksperimentalno kavzalno metodo, s katero smo dokazovali vzročne zveze med spremenljivkami.

1.2 Vzorec

Spletni anketni vprašalnik smo posredovali na vse šole, ki so v šolskem letu 2018/2019 izvajale 1. letnik vajeniških programov poklicnega izobraževanja in so navedene v naslednji tabeli.

Tabela 1: Šole sodelujoče v raziskavi

Šola	Dijaki		Vajenci	
	f	f%	f	f%
Šolski center Škofja Loka, Srednja šola za lesarstvo	9	12,7	5	5,6
Šolski center Škofja Loka, Srednja šola za strojništvo	11	15,5	23	25,6
Šolski center Novo mesto, Srednja gradbena, lesarska in vzgojiteljska šola	3	4,2	9	10,0
Šolski center Novo mesto, Srednja strojna šola	5	7,0	9	10,0
Srednja šola Izola	10	14,1	1	1,1
Srednja gradbena, geodetska in okoljevarstvena šola Ljubljana	1	1,4	3	3,3
Strokovni izobraževalni center Ljubljana, Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad	11	15,5	6	6,7
Tehniški šolski center Maribor, Srednja strojna šola	6	8,5	5	5,6
Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci	15	21,1	/	/
Šolski center Nova Gorica, Strojna, prometna in lesarska šola	/	/	12	13,3
Šolski center Krško - Sevnica, Srednja poklicna in strokovna šola Krško	/	/	8	8,9
Šolski center Rogaška Slatina	/	/	6	6,7
Šolski center Velenje, Šola za strojništvo, geotehniko in okolje	/	/	3	3,3
Skupaj	71	100,0	90	100,0

Omenjene šole so izvajale naslednje izobraževalne programe v vajeniški obliki: Gastronomske in hotelske storitve, Mizar, Oblikovalec kovin – orodjar, Kamnosek, Steklar, Strojni mehanik. Šole smo prosili, naj spletni anketni vprašalnik izpolnijo vsi vajenci in tisti dijaki, ki obiskujejo isti izobraževalni program kot vajenci, le da v šolski obliki.

Na spletni vprašalnik se je odzvalo 71 dijakov in 90 vajencev. Tako predstavlja vzorčno skupino 90 vajencev, med katerimi so vsi fantje in 71 dijakov, med katerimi je 8 deklet (11,3 %) in 63 fantov (88,7 %). Večina anketiranih je rojena v letu 2003, in sicer 66 vajencev (73,3 %) in 54 dijakov (76,1 %). Dva vajenca sta leto mlajša (rojena 2004), ostali anketirani pa so do dve leti starejši (rojeni v letih 2002 in 2001).

V tabeli 2 so prikazani podatki o številu vajencev in dijakov ter izobraževalni programi, ki jih vajenci in dijaki obiskujejo.

Tabela 2: Izobraževalni program, v katerega so vpisani vajenci in dijaki

Izobraževalni program	Dijaki		Vajenci	
	f	f%	f	f%
Gastronomske in hotelske storitve	25	35,2	1	1,1
Mizar	11	15,5	14	15,6
Oblikovalec kovin - orodjar	34	47,9	48	53,3
Kamnosek	1	1,4	3	3,3
Steklar	/	/	6	6,7
Strojni mehanik	/	/	18	20,0
Skupaj	71	100,0	90	100,0

Dobra polovica vajencev in slaba polovica dijakov, ki je izpolnila anketo, je vpisana v izobraževalni program Oblikovalec kovin – orodjar. Malo več kot tretjina anketiranih dijakov obiskuje izobraževalni program Gastronomske in hotelske storitve. 20 % vajencev obiskuje izobraževalni program Strojni mehanik, medtem ko dijaki iz tega izobraževalnega programa niso izpolnili ankete. 15% vajencev in dijakov obiskuje program Mizar. Vajenci, ki predstavljajo dobrih 10 % vzorca, so vpisani v izobraževalne programe Steklar, Kamnosek in Gastronomske in hotelske storitve.

1.3 Postopek zbiranja podatkov

Za potrebe naše raziskave smo oblikovali 2 anketna vprašalnika (glej prilogi).

Vprašalnik za vajence

Vprašalnik za vajence je poleg vprašanj o spolu, letnici rojstva, šoli in izobraževalnem programu vseboval 23 vprašanj, med njimi štiri filtrska. Od tega je bilo 20 vprašanj zaprtega tipa (pri šestih je bilo možno izbrati več odgovorov) in eno vprašanje odprtega tipa. Dve vprašanji sta s 5-stopenjsko Likertovo lestvico merili stališča vajencev (prva lestvica je vsebovala 10 trditev o razlogih za izbiro vajeniške oblike izobraževanja, druga je vsebovala 7 trditev, povezanih z delom vajenca v podjetju).

Vprašalnik za dijake

Vprašalnik za dijake je poleg vprašanj o spolu, letnici rojstva, šoli in izobraževalnem programu vseboval 13 vprašanj, med njimi tri filtrska. Od tega je bilo 11 vprašanj zaprtega tipa (pri dveh so lahko dijaki zbrali več odgovorov). Dve vprašanji pa sta s 5-stopenjsko Likertovo lestvico merili stališča dijakov (prva lestvica je vsebovala 8 trditev o razlogih za vpis v poklicno izobraževanje, druga je vsebovala 7 trditev, povezanih z delom dijaka v podjetju).

Vprašanja smo razdelili na 4 področja/sklope:

I. Motiviranje podjetij in kandidatov za vajeništvo (3 oz. 1 vprašanje)

- 1. Kako so te na osnovni šoli informirali o možnostih izobraževanja v srednji šoli?*
(vprašanje za vajence in dijake)
- 2. Kje si izvedel/a o možnosti, da se vpišeš v vajeniško obliko poklicnega izobraževanja?*
(vprašanje za vajence)
- 3. Kaj pričakuješ od vajeništva?*
(vprašanje za vajence)

II. Vodenje kariere, karierno usmerjanje in odnos do vajeništva (10 vprašanj)

- 1. Si imel/a v okviru priprave na izbiro srednje šole možnost spoznati različne poklice?*
(vprašanje za vajence in dijake)
- 2. Kdo te je seznanil s temi poklici?*
(vprašanje za vajence in dijake)
- 3. Kaj je vplivalo oziroma kdo je vplival na tvojo odločitev, da se vpišeš v vajeniško obliko poklicnega izobraževanja?*
(vprašanje za vajence in dijake)
- 4. Kako so učitelji v osnovni šoli gledali na tvojo izbiro poklicnega izobraževanja v vajeniško obliko?*
(vprašanje za vajence in dijake)
- 5. Kako na tvojo izbiro poklicnega izobraževanja gledajo pri tebi doma?*
(vprašanje za vajence in dijake)
- 6. Kako na tvojo izbiro poklicnega izobraževanja gledajo prijatelji?*
(vprašanje za vajence in dijake)
- 7. Kakšen odnos imajo v podjetju do tebe in kakšno vzdušje prevladuje v podjetju?*
(vprašanje za vajence in dijake)
- 8. Ali te mentor ves čas usmerja in nadzoruje?*
(vprašanje za vajence in dijake)
- 9. Ali mentor upošteva znanje, ki ga pridobiš v šoli?*
(vprašanje za vajence in dijake)
- 10. Ali te mentor usmerja v naloge, ki so povezane s tvojim izobraževanjem, ali delaš večinoma pomožna dela in dela, ki niso povezana s tvojim izobraževanjem?*
(vprašanje za vajence in dijake)

III. Komunikacija in sodelovanje (1 vprašanje)

- 1. Katera oseba ali osebe ti najbolj pomaga/jo, če imaš v zvezi z vajeništvom vprašanja?*
(vprašanje za vajence)

IV. Podporni dokumenti in nekateri vidiki izvajanja vajeništva (9 oz. 2 vprašanja)

1. *Ali veš, da obstaja načrt izvajanja vajeništva (NIV), v katerem je opredeljeno, kaj se moraš naučiti v šoli in kaj v podjetju?*
(vprašanje za vajence)
2. *Kako si seznanjen z vsebino načrta?*
(vprašanje za vajence)
3. *Si lahko sodeloval pri nastajanju tega načrta?*
(vprašanje za vajence)
4. *Bi si želel biti v prihodnje vključen v pripravo NIV?*
(vprašanje za vajence)
5. *Kako usklajuješ delo v podjetju in učenje v šoli?*
(vprašanje za vajence in dijake)
6. *Si zadovoljen z višino vajeniške nagrade?*
(vprašanje za vajence)
7. *Je finančna nagrada vplivala na tvojo odločitev glede izbire izobraževanja v vajeniški obliki?*
(vprašanje za vajence)
8. *Če bi se ponovno vpisoval v prvi letnik, kam bi se vpisal?*
(vprašanje za vajence in dijake)
9. *Zakaj ne bi več izbral vajeniške oblike?*
(vprašanje za vajence)

Na koncu smo vajence vprašali še:

1. *Ali bi nam želeli glede vajeništva še kaj sporočiti?*

1.4 Obdelava podatkov

Podatke smo obdelali na nivoju deskriptivne statistike (f , $f\%$, M) in jih predstavili v strukturalnih tabelah. Za preverjanje statistično pomembnih razlik med programi smo uporabili χ^2 -preizkus. V primeru neizpolnjenih pogojev (če je bilo več kot 20 % teoretičnih frekvenc manjših od 5) smo uporabili nadomestni, Kullbackov preizkus.

3 Rezultati in interpretacija

3.1 Motiviranje podjetij in kandidatov za vajeništvo

1. Kako so te na osnovni šoli informirali o možnostih izobraževanja v srednji šoli?

A. Vajenci

Tabela 3: Informiranje bodočih vajencev na OŠ o možnostih izobraževanja v SŠ

Kako so te na osnovni šoli informirali o možnostih izobraževanja v srednji šoli?	f	f % (od veljavnih N = 90)
V okviru razredne ure so nam predstavili različne srednješolske programe.	76	84,4
Enkrat sem imel osebno svetovanje v svetovalni službi.	26	28,9
Večkrat sem imel osebno svetovanje v svetovalni službi.	10	11,1
Šola je organizirala obiske podjetij.	24	26,7
V šoli so nam predstavili portal Mojaizbira.si.	23	25,6
Obiskal sem karierno središče na Zavodu RS za zaposlovanje.	3	3,3
Drugo.	4	4,4

Pri vprašanju, kako so te na osnovni šoli informirali o možnostih izobraževanja v srednji šoli, so lahko vajenci izbrali največ 3 odgovore, ki veljajo za njih. Največ vajencev (76 ali 84,4 %) je odgovorilo, da so jim v okviru razredne ure predstavili različne srednješolske programe. 28,9 % anketiranih vajencev je imelo enkrat osebno svetovanje v svetovalni službi. 26,7 % vajencev pravi, da je osnovna šola zanje organizirala obisk podjetij. 25,6 % vajencem so v šoli predstavili portal Mojaizbira.si. Pod drugo so vajenci napisali, da so se o možnostih izobraževanja seznanili tudi na informativnih dnevih in na različnih spletnih straneh.

B. Dijaki

Tabela 4: Informiranje bodočih dijakov na OŠ o možnostih izobraževanja v SŠ

Kako so te na osnovni šoli informirali o možnostih izobraževanja v srednji šoli?	f	f% (od veljavnih N = 71)
V okviru razredne ure so nam predstavili različne srednješolske programe.	49	69,0
Enkrat sem imel osebno svetovanje v svetovalni službi.	18	25,4
Večkrat sem imel osebno svetovanje v svetovalni službi.	13	18,3

Kako so te na osnovni šoli informirali o možnostih izobraževanja v srednji šoli?	f	f% (od veljavnih N = 71)
Šola je organizirala obiske podjetij.	19	26,8
V šoli so nam predstavili portal Mojaizbira.si.	22	31,0
Obiskal sem karierno središče na Zavodu RS za zaposlovanje.	5	7,0
Drugo.	7	9,9

Pri vprašanju, kako so te na osnovni šoli informirali o možnostih izobraževanja v srednji šoli, so lahko dijaki izbrali največ 3 odgovore, ki veljajo za njih. Največ dijakov (69 %) je odgovorilo, da so jim v okviru razredne ure predstavili različne srednješolske programe. 31 % dijakov je odgovorilo, da so jim v šoli predstavili portal Mojaizbira.si. Približno četrtnina dijakov je odgovorila še, da je šola zanje organizirala obiske podjetij (26,8 %) in da so imeli enkrat osebno svetovanje v svetovalni službi (25,4 %). 5 dijakov (7 %) je odgovorilo, da so obiskali karierno središče na Zavodu RS za zaposlovanje. 7 dijakov je izbralo odgovor drugo, tu so navedli, da so se o možnostih izobraževanja seznanili tudi na informativnih dnevih (2 dijaka), da so obiskali srednje šole (2 dijaka) in da so se udeležili dogodka Vrtiljak poklicev (2 dijaka).

Statistično pomembne razlike med dijaki in vajenci:

Med odgovori dijakov in vajencev so glede tega, ali so jim v okviru razredne ure predstavili različne srednješolske programe, statistično pomembne razlike ($\chi^2 = 5,443$; $g = 1$, $\alpha = 0,02$). Skoraj 85 % vajencev pravi, da so jim bili srednješolski programi med razrednimi urami predstavljeni, takšnih je med dijaki le 69 %.

Tabela 5: V okviru razredne ure so nam predstavili različne srednješolske programe

V okviru razredne ure so nam predstavili različne srednješolske programe	f	f%
Vajenci	76	84,4
Dijaki	49	69,0
Skupaj	125	77,6

2. Kje si izvedel/a o možnosti, da se vpišeš v vajeniško obliko poklicnega izobraževanja?

A. Vajenci

Tabela 6: Viri informacij o možnostih izobraževanja v vajeniški obliki

Kje si izvedel/a o možnosti, da se vpišeš v vajeniško obliko poklicnega izobraževanja?	f	f% (od veljavnih N = 90)
V osnovni šoli me je seznanil svetovalni delavec.	34	37,8
V osnovni šoli me je seznanil učitelj.	13	14,4
Na informativnem dnevu.	53	58,9
Na dogodkih Obrtno-podjetniške in Gospodarske zbornice.	6	6,7
V časopisu.	4	4,4
Na televiziji ali radiju.	5	5,6
Na spletu.	7	7,8
Starši so mi povedali.	15	16,7
Prijatelji so mi povedali.	9	10,0
Delodajalec me je seznanil.	5	5,6
Drugo	/	/

Vajenci so lahko izbrali največ 3 odgovore, ki veljajo za njih. Največ (53 ali 58,9 %) vajencev, je o možnostih izobraževanja v vajeniški obliki izvedelo na informativnem dnevu. Drugi najbolj množičen vir informacij o vajeništvu so bili svetovalni delavci na osnovnih šolah (34 ali 37,8 %). 15 ali 16,7 % vajencem so o vajeništvu povedali starši. Pri informiranju o vajeništvu so za vajence odigrali vlogo še učitelji na osnovni šoli (tako pravi 13 ali 14,4 % vajencev) in prijatelji (tako pravi 10 % vajencev).

3. Kaj pričakuješ od vajeništva?

A. Vajenci

Tabela 7: Pričakovanja do vajeništva

Kaj pričakuješ od vajeništva?	f	f% (od veljavnih N = 90)
Dobro praktično usposobljenost.	73	81,1
Zaposlitev po zaključku izobraževanja.	50	55,6
Manj učenja v šoli.	32	35,6
Plačilo za moje delo.	44	48,9

Kaj pričakuješ od vajeništva?	f	f% (od veljavnih N = 90)
Bolj zanimivo šolanje.	27	30,0
Nič posebnega.	2	2,2
O tem ne razmišljam.	1	1,1

Vajenci so lahko izbrali največ 3 odgovore, ki najbolj veljajo za njih. Največ vajencev (81,1 %) pričakuje od vajeništva dobro praktično usposobljenost. Malo več kot polovica vajencev (55,6 %) pričakuje zaposlitev po zaključku izobraževanja, malo manj kot polovica vajencev (48,9 %) pa plačilo za svoje delo. Približno tretjina vajencev pričakuje od vajeništva tudi manj učenja v šoli in bolj zanimivo šolanje. Le 2 vajenca sta odgovorila, da od vajeništva ne pričakujeta nič posebnega in le eden, da nima pričakovanj.

3.2 Vodenje kariere, karierno usmerjanje in odnos do vajeništva

1. Si imel/a v okviru priprave na izbiro nadaljnega izobraževanja možnost spoznati različne poklice?
2. Kdo te je seznanil s temi poklici?

A. Vajenci

Tabela 8: Možnost spoznavanja različnih poklicev - vajenci

Možnost spoznavanja poklicev	f	f%
Da.	76	84,4
Ne.	14	15,6
Skupaj	90	100,0

76 ali 84,4 % vajencev je odgovorilo, da so imeli v okviru priprave na izbiro srednje šole možnost spoznati različne poklice. 15,6 % vajencev pravi, da te možnosti niso imeli.

Tiste vajence, ki so na zgornje vprašanje odgovorili z »Da«, smo vprašali, kdo jih je seznanil z različnimi poklici. Izbrali so lahko največ 3 odgovore.

Tabela 9: Kdo je vajence seznanil z različnimi poklici?

Kdo te je seznanil s temi poklici?	f	f% (od veljavnih N = 76)
Svetovalni delavec na šoli.	33	43,4
Razrednik.	17	22,4

Kdo te je seznanil s temi poklici?	f	f% (od veljavnih N = 76)
Učitelj.	13	17,1
Starši in sorodniki.	44	57,9
Prijatelji.	21	27,6
Obiskal/a sem podjetje.	11	14,5
Na spletu.	15	19,7
Na televiziji.	2	2,6
Drugo: moje zanimanje za poklic (1 x), sam (1x), starši (1x)	3	3,9

Največ vajencev (57,9 %) je odgovorilo, da so jih z različnimi poklici seznanili starši in sorodniki. Drugi najpogostejši vir za seznanjanje mladih s poklici je za anketirane vajence svetovalni delavec (tako pravi 43,4 % vajencev). Tretji najpomembnejši pa so prijatelji; 27,6 % vajencev pravi, da so jih s poklici seznanili prijatelji. Nato sledijo razrednik (22,4 %), učitelji (17,1 %) in internet (19,7 %).

B. Dijaki

Tabela 10: Možnost spoznavanja različnih poklicev - dijaki

Možnost spoznavanja poklicev	f	f%
Da.	59	80,3
Ne.	14	19,7
Skupaj	71	100,0

80,3 % dijakov je odgovorilo, da so imeli v okviru priprave na izbiro nadaljnjega izobraževanja možnost spoznati različne poklice. 19,7% dijakov meni, da niso imeli te možnosti.

Dijakom, ki so odgovorili, da so imeli v okviru priprave na izbiro nadaljnjega izobraževanja možnost spoznati različne poklice, smo postavili podvprašanje, kdo jih je seznanil s temi poklici. Dijaki so lahko izbrali največ 3 odgovore.

Tabela 11: Kdo je dijake seznanil z različnimi poklici?

Kdo te je seznanil s temi poklici?	f	f% (od veljavnih N = 57)
Svetovalni delavec na šoli.	23	40,4
Razrednik.	18	31,6
Učitelj.	9	15,8
Starši in sorodniki.	29	50,9

Kdo te je seznanil s temi poklici?	f	f% (od veljavnih N = 57)
Prijatelji.	10	17,5
Obiskal/a sem podjetje.	3	5,3
Na spletu.	14	24,6
Na televiziji.	5	8,8
Drugo: sam (2x)	2	3,5

Polovica dijakov je odgovorila, da so jih s poklici seznanili starši in sorodniki. Pri seznanjanju s poklici je za dijake pomemben svetovalec na osnovni šoli (40,4 % dijakov pravi tako). Po pogostosti odgovorov sledita še razrednik (31,6 %) in splet (24,6 % dijakov je uporabilo splet za informiranje o poklicih). Zanimivo je, da pri dijakih prijatelji ne igrajo tako pomembne vloge pri izbiri poklica kot pri vajencih.

3. Kaj je vplivalo oziroma kdo je vplival na tvojo odločitev, da se vpišeš v vajeniško obliko poklicnega izobraževanja?

A. Vajenci

Tabela 12: Kaj in kdo je vplival na vajenčevo odločitev za vpis v poklicno izobraževanje?

Trditev	Zelo drži		Drži		Deloma drži, deloma ne drži		Bolj ne drži kot drži		Ne drži	
	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%
Želim se čim hitreje zaposliti.	24	26,7	35	38,9	23	25,6	2	2,2	6	6,7
Vajeniška oblika se mi zdi bolj zanimiva kot šolska.	47	52,2	26	28,9	10	11,1	3	3,3	4	4,4
V osnovni šoli so mi predlagali.	5	5,6	20	22,2	19	21,1	22	24,4	24	26,7
Starši (sorodniki) so mi predlagali.	10	11,1	36	40,0	25	27,8	10	11,1	9	10,0
Poklic, za katerega se šolam, me zanima.	52	57,8	31	34,4	2	2,2	1	1,1	4	4,4
Raje se učim tako, da delam.	39	43,3	22	24,4	10	11,1	7	7,8	12	13,3
Za delo pri delodajalcu bom prejel plačilo.	37	41,1	38	42,2	8	8,9	5	5,6	2	2,2
V osnovni šoli sem imel nizke ocene.	5	5,6	18	20,0	36	40,0	17	18,9	14	15,6

Trditev	Zelo drži		Drži		Deloma drži, deloma ne drži		Bolj ne drži kot drži		Ne drži	
	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%
Poklicna šola je v bližini mojega doma.	10	11,1	17	18,9	17	18,9	25	27,8	21	23,3

Največ vajencev je med ponujenimi trditvami kot odgovor na vprašanje »Kaj je vplivalo oziroma kdo je vplival na tvojo odločitev, da se vpišeš v poklicno izobraževanje?« najvišje ocenilo trditve:

- *Poklic, za katerega se šolam, me zanima.* – 92,2 % vajencev se je strinjalo, da ta trditev zelo drži (57,8 %) oziroma drži (34,4 %).
- *Za delo pri delodajalcu bom prejel plačilo.* – 83,3 % vajencev se je strinjalo, da ta trditev zelo drži (41,1 %) oziroma drži (42,2 %).
- *Vajeniška oblika se mi zdi bolj zanimiva kot šolska.* – 81,1 % vajencev je navedlo, da ta trditev zelo drži (52,2 %) oziroma drži (28,9 %).

Največ vajencev je z najvišjo oceno (zelo drži) ocenilo trditvi:

- *Poklic, za katerega se šolam, me zanima.* (57,8 %)
- *Vajeniška oblika se mi zdi bolj zanimiva kot šolska.* (52,2 %).

Največ vajencev je z najnižjima ocenama (bolj ne drži kot drži oziroma sploh ne drži) ocenilo trditve:

- *V osnovni šoli so mi predlagali vpis v poklicno izobraževanje.* – 51,1 % vajencev je navedlo, da ta trditev bolj ne drži kot drži (24,4 %) oziroma v celotni ne drži (26,7 %).
- *Poklicna šola je v bližini mojega doma.* – 51,1 % vajencev je navedlo, da ta trditev bolj ne drži kot drži (27,8 %) oziroma v celotni ne drži (23,3 %).
- *V osnovni šoli sem imel nizke ocene.* – 34,5 % vajencev je navedlo, da ta trditev bolj ne drži kot drži (18,9 %) oziroma v celotni ne drži (15,6 %).

Dva vajenca sta pod odgovor drugo navedla, da jih je k vpisu pritegnila raznolikost dela in slaba organizacija učilnic in šolskih izletov v šolski obliki.

B. Dijaki

Tabela 13: Kaj in kdo je vplival na dijakovo odločitev za vpis v poklicno izobraževanje?

Trditev (N = 71)	Zelo drži		Drži		Deloma drži, deloma ne drži		Bolj ne drži kot drži		Ne drži	
	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%
Želim se čim hitreje zaposliti.	16	22,5	23	32,4	27	38,0	4	5,6	1	1,4
V osnovni šoli so mi predlagali.	7	9,9	17	23,9	15	21,1	18	25,4	14	19,7
Starši (sorodniki) so mi predlagali.	16	22,5	24	33,8	10	14,1	13	18,3	8	11,3
Poklic, za katerega se šolam, me zanima.	30	42,3	26	36,6	9	12,7	4	5,6	2	2,8
Raje se učim tako, da delam.	19	26,8	23	32,4	17	23,9	6	8,5	6	8,5
V osnovni šoli sem imel nizke ocene.	14	19,7	14	19,7	19	26,8	16	22,5	8	11,3
Poklicna šola je v bližini mojega doma.	7	9,9	14	19,7	15	21,1	9	12,7	26	36,6

Največ dijakov je med ponujenimi trditvami kot odgovor na vprašanje »Kaj je vplivalo oziroma kdo je vplival na tvojo odločitev, da se vpišeš v poklicno izobraževanje?« najvišje ocenilo trditve:

- *Poklic, za katerega se šolam, me zanima.* – 78,9 % dijakov se je strinjalo, da ta trditev zelo drži (42,3 %) oziroma drži (36,6 %).
- *Raje se učim tako, da delam.* – 59,2 % dijakov je navedlo, da ta trditev zelo drži (26,8 %) oziroma drži (32,4 %).
- *Starši (sorodniki) so mi predlagali.* – 56,3 % dijakov se je strinjalo, da ta trditev zelo drži (22,5 %) oziroma drži (33,8 %).

Največ dijakov (42,3 %) je z najvišjo oceno (zelo drži) ocenilo trditev: *Poklic, za katerega se šolam, me zanima.*

Največ dijakov (49,3 %) je z najnižjima ocenama (bolj ne drži kot drži 12,7 % in sploh ne drži 36,6 %) ocenilo postavko: *Poklicna šola je v bližini mojega doma.*

Najmanj dijakov je med ponujenimi trditvami kot odgovor na vprašanje »Kaj je vplivalo oziroma kdo je vplival na tvojo odločitev, da se vpišeš v poklicno izobraževanje?« izbralo trditve:

- *Želim se čim hitreje zaposliti.* – 7,0 % dijakov je navedlo, da ta trditev bolj ne drži kot drži (5,6 %) oziroma sploh ne drži (1,4 %).
- *Poklic, za katerega se šolam, me zanima.* – 8,4 % dijakov je navedlo, da ta trditev bolj ne drži kot drži (5,6 %) oziroma sploh ne drži (2,8 %).

Pod drugo je 7 dijakov zapisalo:

- da je na njih vplivalo tudi to, da je program lažji kot srednji strokovni,
- ker je slišal, da je šola v redu,
- ker je šolo obiskoval tudi brat,
- ker bi se rad izobrazil za ta poklic ali pa
- so poudarili vpliv vsega navedenega.

Statistično pomembne razlike med dijaki in vajenci:

a) Trditev: Poklic, za katerega se šolam, me zanima.

Vajenci so v večjem deležu kot dijaki izrazili, da jih poklic zanima, manjši delež med njimi je neopredeljenih, medtem ko je delež neopredeljenih pri dijakih višji.

Tabela 14: Poklic, za katerega se šolam, me zanima

Poklic, za katerega se šolam, me zanima.							
Status		Zelo drži	Drži	Deloma drži, deloma ne drži	Bolj ne drži, kot drži	V celoti ne drži	Skupaj
Dijaki	f	30	26	9	4	2	71
	f%	42,3	36,6	12,7	5,6	2,8	100,0
Vajenci	f	52	31	2	1	4	90
	f%	57,8	34,4	2,2	1,1	4,4	100,0
Skupaj	f	82	57	11	5	6	161
	f%	50,9	35,4	6,8	3,1	3,7	100,0

Pogoj za uporabo χ^2 -preizkusa ni bil izpolnjen, zato smo uporabili nadomestni Kullbackov preizkus. $2\hat{I} = 11,592$ ($g = 4; \alpha = 0,021$).

b) Trditev: V osnovni šoli sem imel nizke ocene.

Večji delež dijakov kot vajencev pravi, da so imeli v osnovni šoli nižje ocene.

Tabela 15: V osnovni šoli sem imel nizke ocene

V osnovni šoli sem imel nizke ocene.							
Status		Zelo drži	Drži	Deloma drži, deloma ne drži	Bolj ne drži, kot drži	V celoti ne drži	Skupaj
Dijaki	f	14	14	19	16	8	71
	f%	19,7	19,7	26,8	22,5	11,3	100,0
Vajenci	f	5	18	36	17	14	90

V osnovni šoli sem imel nizke ocene.							
Status		Zelo drži	Drži	Deloma drži, deloma ne drži	Bolj ne drži, kot drži	V celoti ne drži	Skupaj
	f%	5,6	20,0	40,0	18,9	15,6	100,0
Skupaj	f	19	32	55	33	22	161
	f%	11,8	19,9	34,2	20,5	13,7	100,0

$\chi^2 = 9,575$; g = 4; $\alpha = 0,048$.

4. Kako so učitelji v osnovni šoli gledali na tvojo izbiro poklicnega izobraževanja?

A. Vajenci

Tabela 16: Pogled učiteljev na vaječvevo odločitev za poklicno izobraževanje

Trditev	f	f%
Strinjali so se in me spodbujali.	46	51,1
Niso se zanimali za mojo izbiro.	32	35,6
Moja izbira jim ni bila všeč	10	11,1
Drugo: ne vem (1x), najprej sem se vpisal v 4 letno šolo (1x)	2	2,2
Skupaj	90	100,0

Polovica vajencev je odgovorila, da so se učitelji v osnovni šoli strinjali z njihovo izbiro za poklicno izobraževanje ter jih pri tem spodbujali. 35,6 % vajencev je odgovorilo, da se učitelji niso zanimali za njihovo izbiro. 11,1 % vajencev pa pravi, da učiteljem njihova izbira ni bila všeč.

B. Dijaki

Tabela 17: Pogled učiteljev na dijakovo odločitev za poklicno izobraževanje

Trditev	f	f%
Strinjali so se in me spodbujali.	45	63,4
Niso se zanimali za mojo izbiro.	19	26,8
Moja izbira jim ni bila všeč.	5	7,0
Drugo	2	2,8
Skupaj	71	100,0

Največ dijakov (63,4 %) je odgovorilo, da so se učitelji v osnovni šoli strinjali z njihovo izbiro za poklicno izobraževanje. 26,8 % dijakov meni, da se učitelji v osnovni šoli niso zanimali za njihovo

odločitev o nadaljevanju izobraževanja. 5 dijakov (7 %) je odgovorilo, da učiteljem njihova izbira ni bila všeč.

5. Kako na tvojo izbiro poklicnega izobraževanja gledajo pri tebi doma?

A. Vajenci

Tabela 18: Pogled domačih na vaječevu odločitev za poklicno izobraževanje

Trditev	f	f%
Strinjajo se in me spodbujajo.	82	91,1
Ne zanimajo se za mojo izbiro.	3	3,3
Moja izbira jim ni všeč.	4	4,4
Drugo: Vseeno mi je	1	1,1
Skupaj	90	100,0

Večina vajencev (91,1 %) je odgovorila, da se pri njih doma strinjali z izbiro poklicnega izobraževanja in da jih spodbujajo. Štirje vajenci so odgovorili, da domačim njihova izbira ni bila všeč, trije vajenci pravijo, da se domači ne zanimajo za njihovo izbiro poklicnega izobraževanja.

B. Dijaki

Tabela 19: Pogled domačih na dijakovo odločitev za poklicno izobraževanje

Trditev	f	f%
Strinjajo se in me spodbujajo.	61	85,9
Ne zanimajo se za mojo izbiro.	2	2,8
Moja izbira jim ni všeč.	5	7,0
Drugo	3	4,2
Skupaj	71	100,0

Večina dijakov (85,9 %) je odgovorila, da se pri njih doma strinjajo z izbiro poklicnega izobraževanja in da jih spodbujajo. Pet dijakov (6,1 %) je odgovorilo, da domačim njihova izbira ni všeč. Dva dijaka sta povedala, da se domači ne zanimajo za njihovo izobraževanje.

6. Kako na tvojo izbiro poklicnega izobraževanja gledajo prijatelji?

A. Vajenci

Tabela 20: Pogled prijateljev na vajenčevo odločitev za poklicno izobraževanje

Trditev	f	f%
Strinjajo se in me spodbujajo.	67	74,4
Ne zanimajo se za mojo izbiro.	18	20,0
Moja izbira jim ni všeč.	4	4,4
Drugo.	1	1,1
Skupaj	90	100,0

Slabe tri četrtine vajencev (74,4 %) je odgovorilo, da se njihovi prijatelji strinjajo z izbiro poklicnega izobraževanja in jih spodbujajo. 20 % jih je odgovorilo, da se prijatelji ne zanimajo za njihovo izbiro, 4 vajenci (4,4 %) so odgovorili, da prijateljem njihova izbira ni všeč.

B. Dijaki

Tabela 21: Pogled prijateljev na dijakovo odločitev za poklicno izobraževanje

Trditev	f	f%
Strinjajo se in me spodbujajo.	46	64,8
Ne zanimajo se za mojo izbiro.	17	23,9
Moja izbira jim ni všeč.	8	11,3
Skupaj	71	100,0

64,8 % dijakov je odgovorilo, da se prijatelji strinjajo z izbiro poklicnega izobraževanja in da jih spodbujajo. 23,9 % dijakov je odgovorilo, da se prijatelji ne zanimajo za njihovo izobraževanje, 11,3 % dijakov je odgovorilo, da prijateljem njihova izbira poklicnega izobraževanja ni všeč.

7. Kakšen odnos imajo v podjetjih do tebe in kakšno vzdušje prevladuje v podjetjih?
8. Ali te mentor ves čas usmerja in nadzoruje?
9. Ali mentor upošteva znanje, ki ga pridobiš v šoli?
10. Ali te mentor usmerja v naloge, ki so povezane s tvojim izobraževanjem, ali delaš večinoma pomožna dela, ki niso povezana s tvojim izobraževanjem?

A. Vajenci

Tabela 22: Delovna klima v vajeniških podjetjih

Trditev (N = 90)	Zelo drži		Drži		Deloma drži, deloma ne drži		Bolj ne drži kot drži		Ne drži	
	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%
V podjetju imajo do mene enak odnos kot do ostalih zaposlenih.	36	40,0	34	37,8	14	15,6	1	1,1	5	5,6
Večino časa sem prepuščen samemu sebi in lastni iznajdljivosti za delo.	5	5,6	24	26,7	27	30,0	21	23,3	13	14,4
Mentor me ves čas usmerja in nadzoruje moje delo.	16	17,8	41	45,6	13	14,4	15	16,7	5	5,6
Med zaposlenimi vlada prijetno vzdušje.	41	45,6	36	40,0	8	8,9	3	3,3	2	2,2
Mentor upošteva znanje, ki sem ga pridobil v šoli.	27	30,0	41	45,6	14	15,6	3	3,3	5	5,6
Mentor me usmerja v takšne naloge, ki so povezane z mojim izobraževanjem.	30	33,3	40	44,4	10	11,1	7	7,8	3	3,3
Delam pomožna dela in dela, ki niso povezana z mojim izobraževanjem.	11	12,2	21	23,3	25	27,8	21	23,3	12	13,3

Največ vajencev je med ponujenimi trditvami glede dela in sodelavcev v podjetju najvišje ocenilo trditve:

- *Med zaposlenimi vlada prijetno vzdušje.* – 85,6 % vajencev se je strinjalo, da ta trditev zelo drži (45,6 %) oziroma drži (40,0 %).
- *V podjetju imajo do mene enak odnos kot do ostalih zaposlenih.* – 77,8 % vajencev se je strinjalo, da ta trditev zelo drži (40,0 %) oziroma drži (37,8 %).
- *Mentor me usmerja v takšne naloge, ki so povezane z mojim izobraževanjem.* – 77,7 % vajencev se

je strinjalo, da ta trditev zelo drži (33,3 %) oziroma drži (44,4 %).

- *Mentor upošteva znanje, ki sem ga pridobil v šoli.* – 75,6 % vajencev je navedlo, da ta trditev zelo drži (30,0 %) oziroma drži (45,6 %).

Z najvišjo oceno – zelo drži – je največ (41 ali 45,6 %) vajencev ocenilo trditev *Med zaposlenimi vlada prijetno vzdušje*.

Največ vajencev je z najnižjima ocenama (bolj ne drži kot drži oziroma v celoti ne drži) ocenilo trditvi:

- *Večino časa sem prepuščen samemu sebi in lastni iznajdljivosti za delo* – 37,7 % vajencev ocenjuje, da ta trditev bolj ne drži kot drži (23,3 %) oziroma v celoti ne drži (14,4 %).
- *Delam pomožna dela in dela, ki niso povezana z mojim izobraževanjem.* – 36,6 % vajencev ocenjuje, da ta trditev bolj ne drži kot drži (23,3 %) oziroma v celoti ne drži (13,3 %).

Zanimivo je, da večina vajencev, ki trdi, da so večino časa prepuščeni sami sebi in lastni iznajdljivosti, hkrati trdi tudi, da jih mentor nadzoruje in usmerja njihovo delo. Križna tabela v nadaljevanju pokaže, da so bili pri odgovorih nekonsistentni. Tisti, ki so trdili, da so prepuščeni sami sebi, so hkrati večinoma navedli, da drži, oziroma zelo drži, da jih mentor usmerja in nadzoruje njihovo delo.

Tabela 23: Korelacija med odgovori vajencev ali so prepuščeni sami sebi in ali jih mentor nadzoruje in usmerja

Večino časa sem prepuščen samemu sebi in lastni iznajdljivosti za delo		Mentor me ves čas usmerja in nadzoruje moje delo			Skupaj
		Zelo drži in drži	Deloma drži, deloma ne drži	V celoti ne drži in bolj ne drži kot drži	
Zelo drži in drži	f	17	4	8	29
	f%	58,6	13,8	27,6	100,0
Deloma drži, deloma ne drži	f	16	5	6	27
	f%	59,3	18,5	22,2	100,0
V celoti ne drži in bolj ne drži kot drži	f	24	4	6	34
	f%	70,6	11,8	17,6	100,0
Skupaj	f	57	13	20	90
	f%	63,3	14,4	22,2	100,0

B. Dijaki

Na to vprašanje so odgovarjali samo dijaki, ki so pri vprašanju »Ali si že bil na PUD?« izbrali odgovor »Da« (N = 55).

Tabela 24: Delovna klima v podjetjih, kjer so dijaki na PUD-u

Trditev (N = 55)	Zelo drži		Drži		Deloma drži, deloma ne drži		Bolj ne drži kot drži		Ne drži	
	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%
V podjetju imajo do mene enak odnos kot do ostalih zaposlenih.	29	52,7	17	30,9	7	12,7	1	1,8	1	1,8
Večino časa sem prepuščen samemu sebi in lastni iznajdljivosti za delo.	9	16,4	11	20,0	19	34,5	9	16,4	7	12,7
Mentor me ves čas usmerja in nadzoruje moje delo.	9	16,4	18	32,7	18	32,7	6	10,9	4	7,3
Med zaposlenimi vlada prijetno vzdušje.	25	45,5	15	27,3	9	16,4	3	5,5	3	5,5
Mentor upošteva znanje, ki sem ga pridobil v šoli.	15	27,3	26	47,3	9	16,4	4	7,3	1	1,8
Mentor me usmerja v takšne naloge, ki so povezane z mojim izobraževanjem.	21	38,2	18	32,7	8	14,5	5	9,1	3	5,5
Delam pomožna dela in dela, ki niso povezana z mojim izobraževanjem.	4	7,3	12	21,8	14	25,5	15	27,3	10	18,2

Največ dijakov je med ponujenimi trditvami glede dela in sodelavcev v podjetju najvišje ocenilo trditve:

- *V podjetju imajo do mene enak odnos kot do ostalih zaposlenih.* – 83,6 % dijakov se je strinjalo, da ta trditev zelo drži (52,7 %) oziroma drži (30,9 %).
- *Mentor upošteva znanje, ki sem ga pridobil v šoli.* – 74,6 % dijakov je navedlo, da ta trditev zelo drži (27,3 %) oziroma drži (47,3 %).
- *Med zaposlenimi vlada prijetno vzdušje.* – 72,8 % dijakov se je strinjalo, da ta trditev zelo drži (45,5 %) oziroma drži (27,3 %).
- *Mentor me usmerja v takšne naloge, ki so povezane z mojim izobraževanjem.* – 70,9 % dijakov se je strinjalo, da ta trditev zelo drži (38,2 %) oziroma drži (32,7 %).

Z najvišjo oceno – zelo drži – je največ (29 ali 52,7 %) dijakov ocenilo trditev *V podjetju imajo do mene enak odnos kot do ostalih zaposlenih.*

Največ dijakov je z najnižjima ocenama ocenilo postavki:

- *Delam pomožna dela in dela, ki niso povezana z mojim izobraževanjem.* – 25 ali 45,5 % dijakov je

dejalo, da bolj ne drži kot drži 27,3 % in v celoti ne drži 18,2 %.

- *Večino časa sem prepuščen samemu sebi in lastni iznajdljivosti za delo.* – 16 ali 29,1 % dijakov je navedlo, da bolj ne drži kot drži 16,4 % in v celoti ne drži 12,7 %.

Zanimivo je, da je velik delež dijakov trdil, da so večino časa prepuščeni sami sebi in lastni iznajdljivosti, hkrati pa so trdili tudi, da jih mentor nadzoruje in usmerja njihovo delo. Križna tabela v nadaljevanju pokaže da so bili pri odgovorih nekonsistentni. Tisti, ki so trdili, da so prepuščeni sami sebi, so hkrati v velikem deležu navedli, da drži, oziroma zelo drži, da jih mentor usmerja in nadzoruje njihovo delo.

Tabela 25: Korelacija med odgovori dijakov ali so prepuščeni sami sebi in ali jih mentor nadzoruje in usmerja

Večino časa sem prepuščen samemu sebi in lastni iznajdljivosti za delo		Mentor me ves čas usmerja in nadzoruje moje delo			Skupaj
		Zelo drži in drži	Deloma drži, deloma ne drži	V celoti ne drži bolj ne drži kot drži	
Zelo drži in drži	f	17	4	8	29
	f%	58,6	13,8	27,6	100,0
Deloma drži, deloma ne drži	f	16	5	6	27
	f%	59,3	18,5	22,2	100,0
V celoti ne drži in bolj ne drži kot drži	f	24	4	6	34
	f%	70,6	11,8	17,6	100,0
Skupaj	f	57	13	20	90
	f%	63,3	14,4	22,2	100,0

3.3 Komunikacija in sodelovanje

1. **Katera oseba ali osebe ti najbolj pomaga/jo, če imaš v zvezi z vajeništvom vprašanja? Vajenci so lahko izbrali največ 3 odgovore.**

A. Vajenci

Tabela 26: Osebe, ki so vajencem v pomoč pri izvajanju vajeništva

Katera oseba ali osebe ti najbolj pomaga/jo, če imaš v zvezi z vajeništvom vprašanja?	f	f% (od veljavnih N = 90)
Mentor v podjetju.	72	80,0
Sodelavci v podjetju.	43	47,8
Obrtno-podjetniška zbornica ali Gospodarska zbornica.	5	5,6
Organizator praktičnega usposabljanja v šoli.	16	17,8
Svetovalni delavec v šoli.	8	8,9
Razrednik.	24	26,7
Starši.	13	14,4

Vajenci so lahko izbrali 3 odgovore, ki najbolj veljajo za njih. Največ vajencev pravi, da jim pri vprašanjih v zvezi z vajeništvom najbolj pomaga mentor v podjetju (80 % vajencev odgovarja tako). Slaba polovica vajencev pravi, da jim pri vprašanjih o vajeništvu pomagajo sodelavci v podjetju. Tretji najbolj pomemben vir informiranja je razrednik (26,7 % vajencev je navedlo razrednika).

3.4 Podporni dokumenti in nekateri vidiki izvajanja vajeništva

1. Ali veš, da obstaja načrt izvajanja vajeništva (NIV), v katerem je opredeljeno, kaj se moraš naučiti v šoli in kaj v podjetju?

A. Vajenci

Tabela 27: Poznavanje NIV-a

Ali veš, da obstaja načrt izvajanja vajeništva (NIV), v katerem je opredeljeno, kaj se moraš naučiti v šoli in kaj v podjetju?	f	f%
Da.	52	57,8
Ne.	38	42,2
Skupaj	90	100,0

Samo 57,8 % vajencev ve, da obstaja načrt izvajanja vajeništva, v katerem je opredeljeno, katere kompetence naj vajenec razvija v šoli in katere v podjetju. 42,2 % vajencev je odgovorilo, da ne vedo za načrt izvajanja vajeništva.

Tiste vajence, ki so odgovorili, da vedo za načrt izvajanja vajeništva smo vprašali še:

- Kako so seznanjeni z vsebino načrta?
- Ali so lahko sodelovali pri nastajanju tega načrta?

2. Kako si seznanjen z vsebino NIV-a?

A. Vajenci

Tabela 28: Seznanjenost z NIV-om

Kako si seznanjen z vsebino NIV?	f	f%
Prebral sem in se poglobil v vse, kar je napisano v mojem NIV.	22	42,3
Na hitro sem prebral in približno vem, kaj je napisano v mojem NIV.	28	53,8
Nisem prebral mojega NIV, ker mi bodo že v podjetju in šoli povedali, kar moram vedeti.	2	3,8
Skupaj	52	100,0

Dobra polovica vajencev (53,8 %) je dajala, da so NIV na hitro prebrali in da približno vedo, kaj je napisano v njem, medtem ko je slaba polovica (42,3 %) vajencev NIV podrobno prebralo in poznajo vso njegovo vsebino. Le dva vajenca sta dejala, da NIV nista prebrala.

3. Si lahko sodeloval pri nastajanju NIV-a?

A. Vajenci

Tabela 29: Sodelovanje pri nastajanju NIV-a

Si lahko sodeloval pri nastajanju NIV-a?	f	f%
Da	20	38,5
Ne	32	61,5
Skupaj	52	100,0

20 ali 38,5 % vajencev je sodelovalo pri nastajanju NIV, 61,5 % pa ne.

4. Bi si želel biti v prihodnje vključen v pripravo načrta izvajanja vajeništva?

A. Vajenci

Tabela 30: Želja po sodelovanju pri nastajanju NIV-a

Bi si želel biti v prihodnje vključen v pripravo NIV-a?	f	f%
Da	48	53,3
Ne	21	23,3
Ne vem	21	23,3
Skupaj	90	100,0

Dobra polovica vajencev (53,3 %) bi si želela biti vključena v pripravo NIV-a, 23,3 % vajencev je glede tega vprašanja neopredeljenih, enak odstotek nima želje po vključitvi v pripravo NIV.

Tabela 31: Korelacija med tem, ali so vajenci lahko sodelovali pri nastajanju NIV-a ter ali si tega želijo v prihodnje

Si lahko sodeloval pri nastajanju NIV-a?		Bi si želel biti v prihodnje vključen v pripravo NIV-a?			Skupaj
		Da	Ne	Ne vem	
Da	f	12	4	4	20
	f%	60,0	20,0	20,0	100,0
Ne	f	12	9	11	32
	f%	37,5	28,1	34,4	100,0
Skupaj	f	24	13	15	52
	f%	46,2	25,0	28,8	100,0

Večina tistih vajencev (60 %), ki so sodelovali pri nastajanju načrta izvajanja vajeništva želi biti tudi v prihodnje v ta proces vključena, petina tega ne želi. Med tistimi, ki niso bili vključeni v pripravo načrta, pa bi si to želeli, je dobrih 37%.

5. Kako usklajuješ delo v podjetju in učenje v šoli?

A. Vajenci

Tabela 32: Usklajevanja dela v podjetju in učenja v šoli pri vajencih

Kako usklajuješ delo v podjetju in učenje v šoli?	f	f%
Zdi se mi, da je prehajanje iz podjetja v šolo dobro organizirano, zato s tem nimam posebnih težav.	80	90,0
Prehajanje zahteva od mene veliko usklajevanja med mentorjem v podjetju in obveznostmi za šolo.	8	8,9
Drugo	1	1,1
Skupaj	90	100,0

90 % vajencev je menja, da je prehajanje iz podjetja v šolo dobro organizirano in da zato s tem nimajo posebnih težav. 8,9 % vajencev pa je mnenja, da zahteva prehajanja med šolo in podjetjem od njih veliko usklajevanja.

B. Dijaki

Na to vprašanje so odgovarjali samo dijaki, ki so pri vprašanju »Ali si že bil na PUD?« izbrali odgovor »Da« (N = 55).

Tabela 33: Usklajevanje dela v podjetju in učenja v šoli pri dijakih

Kako usklajuješ delo v podjetju in učenje v šoli?	f	f%
Zdi se mi, da je prehajanje iz podjetja v šolo dobro organizirano, zato s tem nimam posebnih težav.	47	85,5
Prehajanje zahteva od mene veliko usklajevanja med mentorjem v podjetju in obveznostmi za šolo.	8	14,5
Skupaj	55	100,0

85,5 % dijakom, se zdi prehajanje iz podjetja v šolo dobro organizirano in s tem nimajo posebnih težav. 14,5 % dijakov pa pravi, da terja prehajanje med podjetjem in šolo od njih veliko usklajevanja.

Zanimiva je tudi spodnja tabela, ki kaže, da bi se večina tistih, ki se jim zdi, da je prehajanje iz podjetja v šolo dobro organizirano, izbralo isti (šolsko obliko) program.

Tabela 34: Korelacija med odgovori dijakov med usklajevanjem dela in prakse in odločitvijo o ponovni izbiri programa

Kako usklajuješ delo v podjetju in učenje v šoli?		Če bi se ponovno vpisoval v prvi letnik, bi se vpisal:					Skupaj
		V isti program - vajeniška oblika	V isti program - šolska oblika	Drug program PSI na isti šoli	Drug program PSI na drugi šoli	Drugo	
Zdi se mi, da je prehajanje iz podjetja v šolo dobro organizirano, zato s tem nimam posebnih težav.	f	13	28	3	2	1	47
	f%	27,7	59,6	6,4	4,3	2,1	100,0
Prehajanje zahteva od mene veliko usklajevanja med mentorjem v podjetju in obveznostmi za šolo	f	1	3	1	3	0	8
	f%	12,5	37,5	12,5	37,5	0,0	100,0
Skupaj	f	14	31	4	5	1	55
	f%	25,5	56,4	7,3	9,1	1,8	100,0

6. Si zadovoljen z višino vajeniške nagrade?

A. Vajenci

Tabela 35: Zadovoljstvo z vajeniško nagrado

Si zadovoljen z višino vajeniške nagrade?	f	f%
Da.	59	65,6
Ne.	24	26,7
Drugo.	7	7,8
Skupaj	90	100,0

Približno dve tretjini vajencev (65,6 %) je zadovoljnih z višino vajeniške nagrade. 26,7 % vajencev ni zadovoljnih z višino nagrade. 7 vajencev (7,8 %) je izbralo odgovor drugo, kjer je en vajenec zapisal, da je nagrada dovolj visoka, en vajenec je napisal, da bi lahko bila malo višja, en vajenec ni zadovoljen, niti nezadovoljen, en vajenec je napisal, da nagrade ne dobi v celoti in en vajenec, da nagrade še ni dobil.

7. Je finančna nagrada vplivala na tvojo odločitev glede izbire izobraževanja v vajeniški obliki?

A. Vajenci

Tabela 36: Vpliv nagrade na odločitev za vpis v vajeništvo

Je finančna nagrada vplivala na tvojo odločitev glede izbire izobraževanja v vajeniški obliki?	f	f%
Ni vplivala, ker se želim predvsem dobro usposobiti za poklic.	48	53,3
Ni vplivala, ker lahko več zaslužim z delom prek napotnice.	10	11,1
O finančni nagradi nisem razmišljal.	10	11,1
Je vplivala, ker je finančna nagrada zame pomembna.	22	24,4
Skupaj	90	100,0

Malo več kot polovica vajencev (53,3 %) pravi, da nagrada ni vplivala na njihovo odločitev glede izbire izobraževanja v vajeniški obliki. Njihov namen je dobro se usposobiti za poklic. 11,1 % vajencev pravi, da ni vplivala, ker lahko več zaslužijo z delom prek napotnice, ravno tako 11,1 % vajencev pravi, da o finančni nagradi niso razmišljali. Četrtnina vajencev je odgovorila, da je finančna nagrada vplivala na njihovo odločitev glede izbire izobraževanja v vajeniški obliki.

8. Če bi se ponovno vpisal v prvi letnik, kam bi se vpisal?

A. Vajenci

Tabela 37: Morebitna ponovna odločitev za poklicno izobraževanje pri vajencih

Če bi se ponovno vpisal v prvi letnik, kam bi se vpisal?	f	f%
V isti program, v vajeniško obliko izobraževanja.	75	83,3
V isti program, v šolsko obliko izobraževanja.	8	8,9
Izbral bi drug program poklicnega izobraževanja na isti šoli.	2	2,2
Izbral bi drug program poklicnega izobraževanja na drugi šoli.	4	4,4
Drugo: tehnično šolo	1	1,1
Skupaj	90	100,0

83,3 % vajencev bi se ob morebitnem vpisu ponovno odločilo za isti program v vajeniški izvedbi. Ostalih 16,7 % vajencev bi se odločilo za drugačen način izobraževanja: 8,9 % vajencev za isti program v šolski

obliki izobraževanja, 2,2 % vajencev za drug izobraževalni program na isti šoli, 4,4, % za drug izobraževalni program na drugi šoli, 1 vajenec pravi, da bi izbral strokovni izobraževalni program.

B. Dijaki

Tabela 38: Morebitna ponovna odločitev za poklicno izobraževanje pri dijakih

Če bi se ponovno vpisal v prvi letnik, kam bi se vpisal?	f	f%
V isti program z vajeniško obliko izobraževanja.	16	22,5
V isti program v šolsko obliko izobraževanja.	39	54,9
Izbral bi drug program poklicnega izobraževanja na isti šoli.	4	5,6
Izbral bi drug program poklicnega izobraževanja na drugi šoli.	11	15,5
Drugo: na oblikovno šolo	1	1,4
Skupaj	71	100,0

Približno tri četrtine dijakov bi se ob ponovnem odločanju o vpisu v poklicno izobraževanje vpisalo v enak program poklicnega izobraževanja, od tega bi se jih 16 oziroma 22,5 % vpisalo raje v vajeniško izvedbo programa, 39 oziroma 54,9 % pa enako kot doslej, v šolsko izvedbo programa. 15,5 % dijakov bi se ob ponovnem odločanju vpisalo na drugo šoli in v drug program poklicnega izobraževanja.

9. Zakaj ne bi več izbral vajeniške oblike?

A. Vajenci

Na to vprašanje so odgovarjali tisti vajenci (N=15), ki so odgovorili, da se ob ponovnem odločanju ne bi več vpisali v vajeniško obliko izobraževanja. Vajenci so lahko izbrali največ 3 odgovore.

Tabela 39: Vzroki, da vajenci ob ponovnem vpisu ne bi več izbrali vajeniške oblike

Zakaj ne bi več izbral vajeniške oblike?	f
Pričakoval sem boljše odnose v podjetju.	2
Pričakoval sem več podpore mentorja.	6
Pričakoval sem boljše plačilo.	11
Pričakoval sem, da se bom v podjetju več naučil.	6
Pričakoval sem več podpore šole pri dogovarjanju, kaj se moram pri delodajalcu naučiti.	2

Največ (11) vajencev je razlog, da se ne bi ponovno vpisalo v vajeniško obliko izobraževanja navedlo višino nagrade. Po 6 vajencev pravi, da so mislili, da se bodo v podjetju več naučili in da bodo imeli več podpore s strani mentorja v podjetju. 2 vajenca nista zadovoljna z odnosi v podjetju, 2 vajenca sta pričakovala bolj jasno usmeritev, kaj se morata naučiti.

Statistično pomembne razlike med dijaki in vajenci:

Vajenci so statistično pomembno bolj zadovoljni s svojo izbiro kot dijaki – 83,3 % vajencev bi se ponovno odločilo za isti program in vajeniško obliko, medtem ko bi se 54,9 % dijakov ponovno odločilo za vpis v isti program v šolski obliki izobraževanja.

Tabela 40: Morebitna ponovna odločitev za poklicno izobraževanje pri dijakih in vajencih

Če bi se ponovno vpisal v prvi letnik, kam bi se vpisal?							
Status		V isti program z vajeniško obliko izobraževanja	V isti program v šolsko obliko izobraževanja	Izbral bi drug program poklicnega izobraževanja na isti šoli	Izbral bi drug program poklicnega izobraževanja na drugi šoli	Drugo	Skupaj
Dijaki	f	16	39	4	11	1	71
	f%	22,5	54,9	5,6	15,5	1,4	100,0
Vajenci	f	75	8	2	4	1	90
	f%	83,3	8,9	2,2	4,4	1,1	100,0
Skupaj	f	91	47	6	15	2	161
	f%	56,5	29,2	3,7	9,3	1,2	100,0

10. Bi nam želel/a glede vajeništva še kaj sporočiti?

Na vprašanje je odgovorilo 31 vajencev, pri čemer jih je 9 zapisalo, da nam nimajo nič za sporočiti, 13 je navedlo, da so s programom zadovoljni (9) ali zelo zadovoljni (4). Ostalih 9 je navedlo:

- Je super. Upam, da se jih naslednje leto vpiše še več ter spoznajo programe vajeništva.
- Lahko bi še na delu imeli kakšno dodatno nagrado za trud.
- Mojega mentorja briga zame.
- Nadaljujte s tem programom ☺
- Ni mi všeč tak program, saj bi raje delal en mesec.
- Ta program je odličen še posebej za dijake, ki ne živijo v okolici šole in morajo zato bivati v dijaškem domu. Saj lahko prakso opravi pri delodajalcu v domačem kraju ter lahko biva doma.
- Vajeništvo se mi zdi zanimiva oblika izobraževanja in z veseljem sem del tega šolanja.
- Več časa vajeništva v podjetjih.
- Več odmora.

4 VIRI IN LITERATURA

- Zakon o vajeništvu (Ur. l. RS 25/17).

5 PRILOGE

5.1 PRILOGA 1: Anketni vprašalnik za vajence

Letnik rojstva

Spol

Šola

Program

1. Kako so te na osnovni šoli informirali o možnostih izobraževanja v srednji šoli? Izbereš lahko **največ 3 odgovore**, ki najbolj veljajo zate.

- a) V okviru razredne ure so nam predstavili različne srednješolske programe.
- b) Enkrat sem imel osebno svetovanje v svetovalni službi.
- c) Večkrat sem imel osebno svetovanje v svetovalni službi.
- d) Šola je organizirala obiske podjetij.
- e) V šoli so nam predstavili portal Moja izbira.si.
- f) Obiskal sem karierno središče na Zavodu RS za zaposlovanje.
- g) Drugo: napiši, kaj _____

2. Si imel/a v okviru priprave na izbiro nadaljnjega izobraževanja možnost spoznati različne poklice? Izberi ustrezen odgovor.

- a) Da
- b) Ne

Če izbere da:

2a) Kdo te je seznanil s temi poklici? Izbereš lahko **največ 3 odgovore**, ki najbolj veljajo zate.

- a) Svetovalni delavec na šoli.
- b) Razrednik.
- c) Učitelj.
- d) Starši in sorodniki.
- e) Prijatelji.
- f) Obiskal/a sem podjetje.
- g) Na spletu.
- h) Na televiziji.
- i) Drugo: napiši, kaj _____

3. Kje si izvedel/a o možnosti, da se vpišeš v vajeniško obliko poklicnega izobraževanja? Izbereš lahko **največ 3 odgovore**, ki najbolj veljajo zate.

- a) V osnovni šoli me je seznanil svetovalni delavec.
- b) V osnovni šoli me je seznanil učitelj.
- c) Na informativnem dnevu.
- d) Na dogodkih Obrtno-podjetniške in Gospodarske zbornice.
- e) V časopisu.
- f) Na Televiziji ali radiju.
- g) Na spletu.
- h) Starši so mi povedali.
- i) Prijatelji so mi povedali.
- j) Delodajalec me je seznanil.
- k) Drugo: napiši, kaj _____

4. Kaj je vplivalo oziroma kdo je vplival na tvojo odločitev, da se vpišeš v vajeniško obliko poklicnega izobraževanja? **Vsako trditev oceni na 5 stopenjski lestvici**, pri čemer pomeni 5 – Zelo drži, 4 – Drži, 3 – Deloma drži, deloma ne drži, 2 – Bolj ne drži, kot drži, 1 – V celoti ne drži

- a) Želim se čim hitreje zaposliti.
- b) Vajeniška oblika se mi zdi bolj zanimiva kot šolska.
- c) V osnovni šoli so mi predlagali.
- d) Starši (sorodniki) so mi predlagali.
- e) Poklic, za katerega se šolam, me zanima.
- f) Raje se učim tako, da delam.
- g) Za delo pri delodajalcu bom prejel plačilo.
- h) V osnovni šoli sem imel nizke ocene.
- i) Poklicna šola je v bližini mojega doma.

5. Kako so učitelji v osnovni šoli gledali na tvojo izbiro poklicnega izobraževanja v vajeniško obliki? Izberi **en** ustrezen odgovor.

- a) Strinjali so se in me spodbujali.
- b) Niso se zanimali za mojo izbiro.
- c) Moja izbira jim ni bila všeč.
- d) Drugo: napiši, kaj _____

6. Kako na tvojo izbiro poklicnega izobraževanja v vajeniški obliki gledajo pri tebi doma? Izberi **en** ustrezen odgovor.

- a) Strinjajo se in me spodbujajo.
- b) Ne zanimajo se za mojo izbiro.
- c) Moja izbira jim ni všeč.
- d) Drugo: napiši, kaj _____

7. Kako na tvojo izbiro poklicnega izobraževanja v vajeniški obliki gledajo prijatelji? Izberi **en** ustrezen odgovor.

- a) Strinjajo se in me spodbujajo.
- b) Ne zanimajo se za mojo izbiro.
- c) Moja izbira jim ni všeč.
- d) Drugo: napiši, kaj _____

8. V tabeli so navedene nekatere trditve, povezane s tvojim delom in sodelavci v podjetju. **Vsako trditev oceni na 5 stopenjski lestvici**, pri čemer pomeni 5 – Zelo drži, 4 – Drži, 3 – Deloma drži, deloma ne drži, 2 – Bolj ne drži, kot drži, 1 – V celoti ne drži

- a) V podjetju imajo do mene enak odnos kot do ostalih zaposlenih.
- b) Večino časa sem prepuščen samemu sebi in lastni iznajdljivosti za delo.
- c) Mentor me ves čas usmerja in nadzoruje moje delo.
- d) Med zaposlenimi vlada prijetno vzdušje.
- e) Mentor upošteva znanje, ki sem ga pridobil v šoli.
- f) Mentor me usmerja v takšne naloge, ki so povezane z mojim izobraževanjem.
- g) Delam pomožna dela in dela, ki niso povezana z mojim izobraževanjem.

9. Kako usklajuješ delo v podjetju in učenje v šoli? Izberi **en** odgovor.

- a) Zdi se mi, da je prehajanje iz podjetja v šolo dobro organizirano, zato s tem nimam posebnih težav.
- b) Prehajanje zahteva od mene veliko usklajevanja med mentorjem v podjetju in obveznostmi za šolo.
- c) Drugo: napiši, kaj _____

10. Kaj pričakuješ od vajeništva? Izbereš lahko **največ 3 odgovore**, ki najbolj veljajo zate.

- a) Dobro praktično usposobljenost.
- b) Zaposlitev po zaključku izobraževanja.
- c) Manj učenja v šoli.
- d) Plačilo za moje delo.
- e) Bolj zanimivo šolanje.
- f) Nič posebnega.
- g) O tem ne razmišljam.

11. Katera oseba ali osebe ti najbolj pomaga/jo, če imaš v zvezi z vajeništvom vprašanja? Izbereš lahko **največ 3 odgovore**, ki najbolj veljajo zate.

- a) Mentor v podjetju
- b) Sodelavci v podjetju
- c) Obrtno-podjetniška ali Gospodarska zbornica
- d) Organizator praktičnega usposabljanja v šoli
- e) Svetovalni delavec v šoli
- f) Razrednik
- g) Starši

12. Ali veš, da obstaja načrt izvajanja vajeništva, v katerem je opredeljeno, kaj se moraš naučiti v šoli in kaj v podjetju? Izberi **en** odgovor.

- a) Da.
- b) Ne.

Če da:

12a) Kako si seznanjen z vsebino načrta? Izberi **en** odgovor.

- a) Prebral sem in se poglobil v vse, kar je napisano v mojem načrtu izvajanja vajeništva.

- b) Na hitro sem prebral in približno vem, kaj je napisano v mojem načrtu izvajanju vajeništva.
- c) Nisem prebral mojega načrta izvajanja vajeništva, ker mi bodo že v podjetju in šoli povedali, kar moram vedeti.

12b) Si lahko sodeloval pri nastajanju tega načrta? Izberi **en** odgovor.

- a) Da.
- b) Ne.

12c) Bi si želel biti v prihodnje vključen v pripravo načrta izvajanja vajeništva? Izberi **en** odgovor.

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Ne vem.

13. Si zadovoljen z višino vajeniške nagrade? Izberi **en** odgovor.

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Drugo: napiši, kaj _____

14. Je finančna nagrada vplivala na tvojo odločitev glede izbire izobraževanja v vajeniški obliki? Izberi **en** odgovor.

- a) Ni vplivala, ker se želim predvsem dobro usposobiti za poklic.
- b) Ni vplivala, ker lahko več zaslužim z delom prek napotnice.
- c) O finančni nagradi nisem razmišljal.
- d) Je vplivala, ker je finančna nagrada zame pomembna.

15. Če bi se ponovno vpisoval v prvi letnik, bi se vpisal (izberi **en** odgovor):

- a) V isti program z vajeniško obliko izobraževanja.
- b) V isti program v šolsko obliko izobraževanja.
- c) Izbral bi drug program poklicnega izobraževanja na isti šoli.
- d) Izbral bi drug program poklicnega izobraževanja na drugi šoli.
- e) Drugo: napiši, kaj _____

15a) V kolikor ne odgovori z a), ga vprašamo: Zakaj ne bi več izbral vajeniške oblike? Izbereš lahko **največ 3 odgovore**, ki najbolj veljajo zate.

- a) Pričakoval sem boljše odnose v podjetju.
- b) Pričakoval sem več podpore mentorja.
- c) Pričakoval sem boljše plačilo.
- d) Pričakoval sem, da se bom v podjetju več naučil.
- e) Pričakoval sem več podpore šole pri dogovarjanju, kaj se moram pri delodajalcu naučiti.
- f) Drugo: napiši, kaj _____

16. Bi nam želel/a glede vajeništva še kaj sporočiti?

5.2 PRILOGA 2: Anketni vprašalnik za dijake

Letnik rojstva

Spol

Šola

Program

1. Kako so te na osnovni šoli informirali o možnostih izobraževanja v srednji šoli? Izbereš lahko **največ 3 odgovore**, ki najbolj veljajo zate.

- h) V okviru razredne ure so nam predstavili različne srednješolske programe.
- i) Enkrat sem imel osebno svetovanje v svetovalni službi.
- j) Večkrat sem imel osebno svetovanje v svetovalni službi.
- k) Šola je organizirala obiske podjetij.
- l) V šoli so nam predstavili portal Moja izbira.si.
- m) Obiskal sem karierno središče na Zavodu RS za zaposlovanje.
- n) Drugo: napiši, kaj _____

2. Si imel/a v okviru priprave na izbiro nadaljnjega izobraževanja možnost spoznati različne poklice? Izberi ustrezen odgovor.

- c) Da
- d) Ne

Če izbere da:

2a) Kdo te je seznanil s temi poklici? Izbereš lahko **največ 3 odgovore**, ki najbolj veljajo zate.

- j) Svetovalni delavec na šoli.
- k) Razrednik.
- l) Učitelj.
- m) Starši in sorodniki.
- n) Prijatelji.
- o) Obiskal/a sem podjetje.
- p) Na spletu.
- q) Na televiziji.
- r) Drugo: napiši, kaj _____
- l) Prijatelji so mi povedali.
- m) Delodajalec me je seznanil.
- n) Drugo: napiši, kaj _____

4. Kaj je vplivalo oziroma kdo je vplival na tvojo odločitev, da se vpišeš v poklicno izobraževanje? **Vsako trditev oceni na 5 stopenjski lestvici**, pri čemer pomeni 5 – Zelo drži, 4 – Drži, 3 – Deloma drži, deloma ne drži, 2 – Bolj ne drži, kot drži, 1 – V celoti ne drži

- j) Želim se čim hitreje zaposliti.
- k) V osnovni šoli so mi predlagali.
- l) Starši (sorodniki) so mi predlagali.
- m) Poklic, za katerega se šolam, me zanima.
- n) Raje se učim tako, da delam.

- o) V osnovni šoli sem imel nizke ocene.
- p) Poklicna šola je v bližini mojega doma.

5. Kako so učitelji v osnovni šoli gledali na tvojo izbiro poklicnega izobraževanja? Izberi **en** ustrezen odgovor.

- e) Strinjali so se in me spodbujali.
- f) Niso se zanimali za mojo izbiro.
- g) Moja izbira jim ni bila všeč.
- h) Drugo: napiši, kaj _____

6. Kako na tvojo izbiro poklicnega izobraževanja pri tebi doma? Izberi **en** ustrezen odgovor.

- e) Strinjajo se in me spodbujajo.
- f) Ne zanimajo se za mojo izbiro.
- g) Moja izbira jim ni všeč.
- h) Drugo: napiši, kaj _____

7. Kako na tvojo izbiro poklicnega izobraževanja gledajo prijatelji? Izberi **en** ustrezen odgovor.

- e) Strinjajo se in me spodbujajo.
- f) Ne zanimajo se za mojo izbiro.
- g) Moja izbira jim ni všeč.
- h) Drugo: napiši, kaj _____

8. Ali si že začel s praktičnim usposabljanjem pri delodajalcu? Obkroži ustrezen odgovor.

- a) Da.
- b) Ne.

Če izbere DA:

8a) V tabeli so navedene nekatere trditve, povezane s tvojim delom in sodelavci v podjetju. **Vsako trditev oceni na 5 stopenjski lestvici**, pri čemer pomeni 5 – Zelo drži, 4 – Drži, 3 – Deloma drži, deloma ne drži, 2 – Bolj ne drži, kot drži, 1 – V celoti ne drži

- h) V podjetju imajo do mene enak odnos kot do ostalih zaposlenih.
- i) Večino časa sem prepuščen samemu sebi in lastni iznajdljivosti za delo.
- j) Mentor me ves čas usmerja in nadzoruje moje delo.
- k) Med zaposlenimi vlada prijetno vzdušje.
- l) Mentor upošteva znanje, ki sem ga pridobil v šoli.
- m) Mentor me usmerja v takšne naloge, ki so povezane z mojim izobraževanjem.
- n) Delam pomožna dela in dela, ki niso povezana z mojim izobraževanjem.

8b) Kako usklajuješ delo v podjetju in učenje v šoli? Izberi **en** odgovor.

- d) Zdi se mi, da je prehajanje iz podjetja v šolo dobro organizirano, zato s tem nimam posebnih težav.
- e) Prehajanje zahteva od mene veliko usklajevanja med mentorjem v podjetju in obveznostmi za šolo.
- f) Drugo: napiši, kaj _____

9. Če bi se ponovno vpisoval v prvi letnik, bi se vpisal (izberi **en** odgovor):

- f) V isti program z vajeniško obliko izobraževanja.
- g) V isti program v šolsko obliko izobraževanja.
- h) Izbral bi drug program poklicnega izobraževanja na isti šoli.
- i) Izbral bi drug program poklicnega izobraževanja na drugi šoli.
- j) Drugo: napiši, kaj _____